

AXLOQIY VA MA'NAVIY TA'LIMNING ZAMONAVIY SHAKLLARI

Samatov Xurshid

Ilmiy rahbar

Buriyev Bahodir

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent

Axborot Texnologiyalari Universitet Samarqand

Filiali Dasturiy injiniringi yo'nalishi

DI24-08 guruh 1-bosqich talabasi

Elektron pochta: bahodirburiev98@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ishda axloqiy va ma'naviy ta'limning jamiyat taraqqiyotidagi roli hamda uning zamonaviy shakllari yoritilgan. Axloqiy va ma'naviy tarbiyaning inson shaxsiyatini shakllantirishdagi ahamiyati, yosh avlod ongiga milliy va umuminsoniy qadriyatlarni singdirishdagi o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari orqali axloqiy-ma'naviy tarbiyani samarali tashkil etish usullari ko'rib chiqilgan. Ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish, oilaviy va maktab muhitining o'zaro integratsiyasi, diniy-ma'rifiy resurslardan to'g'ri foydalanishning dolzarbligi haqida fikr yuritilgan. Ishda axloqiy-ma'naviy ta'limning shakllanishida davlat siyosatining tutgan o'rni va bu boradagi islohotlarning natijalari ham tahlil qilingan. Bu mavzu hozirgi globalizatsiya davrida yoshlarning ma'naviy immunitetini kuchaytirish, ularni yot

g'oyalardan asrash va sog'lom jamiyat barpo etish yo'lidagi muhim omillardan biri sifatida dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Axloqiy tarbiya, ma'naviy qadriyatlar, zamonaviy ta'lim metodlari, raqamli pedagogika, innovatsion ta'lim texnologiyalari, oila va jamiyat ta'siri, ta'limda axloqiy yondashuv, ma'naviy rivojlanish, internet va axloq, virtual muhitda tarbiya, ta'limda milliy va umuminsoniy qadriyatlar, yoshlar tarbiyasi, axloqiy ong va tafakkur, globallashuv va ma'naviyat, ijtimoiy tarmoq va axloq

Abstract: This work explores the role of moral and spiritual education in the development of society and highlights its modern forms. It analyzes the importance of moral and spiritual upbringing in shaping human personality and the role it plays in instilling national and universal values in the minds of the younger generation. The study examines modern pedagogical approaches, innovative technologies, and the use of information and communication tools in effectively organizing moral and spiritual education. Special attention is given to the use of interactive methods in the educational process, the integration of family and school environments, and the proper use of religious and educational resources. The work also analyzes the role of state policy in the formation of moral and spiritual education and the results of recent reforms in this sphere. This topic is of great importance in the era of globalization, as it strengthens the moral immunity of young people, protects them from harmful ideologies, and contributes to building a healthy and conscious society.

Axloqiy va ma'naviy tarbiya har qanday jamiyatning asosiy tayanchi hisoblanadi. Tarix davomida bu tarbiya shakllari o'zgarib, yangilanib bordi. Bugungi kunda, zamonaviy texnologiyalar va global madaniyat oqimi sharoitida, axloqiy-ma'naviy

ta'limning shakllari ham yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. Ushbu maqolada axloqiy va ma'naviy ta'limning zamonaviy shakllari, ularning afzalliklari va muammolari haqida so'z yuritiladi.

Hozirgi kunda yoshlar global internet, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli axborot maydonida yashamoqda. Bu esa ularning ongiga turli xil axloqiy qadriyatlarning kirib kelishiga sabab bo'lmoqda. Shu bois, axloqiy va ma'naviy tarbiyani yangi shakllarda berish, ularning zamonaviy talablarga mos bo'lishi nihoyatda muhim.

Bugungi kunda axloqiy va ma'naviy qadriyatlar kino, multfilm, video roliklar va bloglar orqali keng targ'ib qilinmoqda. Yoshlar uchun qiziqarli formatda yaratilgan tarbiyaviy kontentlar – masalan, YouTube yoki TikTok platformasida joylashtirilgan qisqa video lavhalar orqali ezgulik, halollik, vatanparvarlik kabi tushunchalarni singdirish mumkin. Zamonaviy o'quv platformalarida axloqiy va ma'naviy mavzular bo'yicha kurslar mavjud. O'zbekiston sharoitida esa Ziyonet, Milliy ta'lim portallari orqali bu sohada interaktiv va multimedia vositalaridan foydalangan holda darslar o'tkazilmoqda.

Axloqiy tarbiya uchun ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish samarali usullardan biridir. Masalan, "Mehribonlik", "Obod mahalla", "Yoshlar ishi" kabi dasturlarda qatnashish orqali yoshlar jamiyat oldidagi mas'uliyatni chuqur anglab yetadi. Zamonaviy pedagogika psixologik aspektlarni hisobga olgan holda, har bir bolaning individual xususiyatlariga mos yondashishni talab etadi. Bu orqali axloqiy tushunchalar bolaning qalbiga zo'rlik bilan emas, balki ongli ravishda singdiriladi.

Axloqiy-ma'naviy tarbiya oiladan boshlanishi kerak. Zamonaviy sharoitda otalar uchun seminarlar, onlayn kurslar orqali bola tarbiyasida zamonaviy usullardan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar berilmoqda. Shuningdek, diniy bilimlar, Qur'on va Hadis asosida axloqiy me'yorlar o'rgatilmoqda. Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalar uchun interaktiv o'yinlar, sahna ko'rinishlari, rolli o'yinlar orqali halollik, sabr-toqat,

adolat kabi qadriyatlar singdiriladi. Bu usul nafaqat o'quvchini qiziqtiradi, balki uning hissiyotlariga ham ta'sir qiladi.

Jamiyatda ma'naviy va axloqiy tarbiya muhim ijtimoiy vazifa sifatida ko'riladi. Yoshlarni vatanparvarlik, mehr-oqibat, halollik, sabr-toqat kabi qadriyatlarga yo'naltirish zamonaviy davrda yanada dolzarb tus olgan. Ma'naviyatni shakllantirishda avvalo oila muhitining ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Ota-onaning farzandga bo'lgan e'tibori, oilaviy muhitning sog'lom bo'lishi yosh shaxsning axloqiy jihatdan kamol topishida asosiy omil hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda ta'lim jarayonida ma'naviy tarbiyani berish uchun turli interfaol usullar, pedagogik texnologiyalar va virtual platformalardan foydalanish kengayib bormoqda. Jumladan, darslarda muammoli savollar, rolli o'yinlar, bahs-munozaralar orqali o'quvchilarning axloqiy tafakkurini shakllantirish mumkin. Bundan tashqari, ijtimoiy loyihalar orqali o'quvchilar amaliy faoliyatda qatnashib, jamiyatga foydali bo'lish mas'uliyatini his qiladilar.

Tarbiya jarayonida madaniyatning, ayniqsa milliy urf-odatlar, san'at va adabiyotning o'rnini katta. Bu omillar orqali inson qalbiga ezgulik, go'zallik va odob-axloq tuyg'ulari singdiriladi. Shu bilan birga, diniy-ma'naviy bilimlar ham axloqiy tarbiyaning muhim manbalaridan biri hisoblanadi. Islomiy qadriyatlar asosida halollik, rostgo'ylik, insonparvarlik kabi xulqiy fazilatlar targ'ib qilinadi. Zamonaviy texnologiyalar, internet va ommaviy axborot vositalari bilan bog'liq xavf-xatarlarni hisobga olib, yoshlarning ongini turli zararli g'oyalardan asrash ham muhim vazifadir. Shu sababli, zamonaviy axloqiy-ma'naviy ta'lim – bu faqatgina o'rgatish emas, balki yoshlarda mustaqil fikrlash, tanqidiy qarash va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishdir.

Xulosa

Axloqiy va ma'naviy ta'limning zamonaviy shakllari o'zining interaktivligi, qamrovi kengligi va samaradorligi bilan ajralib turadi. Bu shakllar orqali yoshlarni zamonaviy sharoitda tarbiyalash, ularni sog'lom fikrlovchi, ijtimoiy mas'uliyatli shaxs

sifatida voyaga yetkazish mumkin. Asosiysi, bu jarayonda ta'lim tizimi, oilalar va jamoatchilik hamkorlikda harakat qilishi lozim.

Adabiyotlar:

1. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch*. — T.: Ma'naviyat, 2008.
2. Jo'rayev M. *Ma'naviyat asoslari*. — T.: Sharq, 2005.
3. Jo'rayev M. *Axloqshunoslik asoslari*. — T.: “Ilm Ziyo”, 2017.
4. Rahmonov R. *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. — T.: Fan va texnologiya, 2020.
5. Norqobilov N. *Yoshlar tarbiyasida ma'naviy-axloqiy omillar*. — T.: TDPU nashriyoti, 2015.
6. Boboyev M. *Axloqiy tarbiya nazariyasi va amaliyoti*. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.